

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

มะขงชิดเป็นผลไม้ที่ขึ้นชื่อว่า “คนทานไม่ได้ซื้อ คนซื้อไม่ได้ทาน” เนื่องจากมะขงชิดที่มีคุณภาพคือ ผลขนาดใหญ่ มีผิวเปลือกสวยไม่มีตำหนิ รสหวานอมเปรี้ยวเป็นผลไม้ที่มีราคาสูง 1 กิโลกรัมอาจขายได้ราคามากกว่า 100 บาท ปลูกมากในจังหวัดทางภาคกลางและภาคเหนือตอนล่าง เช่น จังหวัดนครนายก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดพิจิตร เป็นต้น ทำให้ผู้บริโภคส่วนใหญ่นิยมซื้อเป็นของฝากมากกว่าซื้อไปรับประทานเอง และจากราคาขายของมะขงชิดรวมถึงสื่อต่างๆ ทั้งสื่อวารสาร บทความ และจากสื่อออนไลน์ที่ให้ข้อมูลความน่าสนใจของมะขงชิดไว้ในหลายๆ ด้าน ทั้งทางด้านการตลาดที่มีความต้องการทั้งจากในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ทางด้านต้นทุนที่ใช้ต้นทุนในการปลูกต่ำต้นทุนเร็ว ทางด้านกายภาพของต้นมะขงชิดที่มีความทนทานต่อสภาพอากาศแห้งแล้ง สามารถปลูกได้ในดินทุกชนิด ทำให้ผู้ที่เป็นเกษตรกรและที่ไม่ใช่เกษตรกรหลายรายเกิดความสนใจที่จะปลูกมะขงชิดเป็นอาชีพหลักรวมถึงผู้ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ด้วยเช่นกัน จากการสำรวจผู้ปลูกมะขงชิดในจังหวัดเชียงใหม่ในเบื้องต้นทำให้ทราบว่ามีการปลูกมะขงชิดกระจายกันออกไปในพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัดเชียงใหม่ แต่ส่วนใหญ่ปลูกมะขงชิดเป็นอาชีพเสริมมากกว่าการปลูกเป็นอาชีพหลัก การศึกษาครั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการผลิต ปัจจัยที่มีผลและปัญหาในการผลิตของผู้ปลูกมะขงชิดในจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงการวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนในการปลูกมะขงชิดในจังหวัดเชียงใหม่ โดยในการศึกษานี้จะทำให้เกษตรกรและผู้สนใจในเขตภาคเหนือได้มีข้อมูลทางการตลาด การผลิตของมะขงชิดมากขึ้นและนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนผลิตมะขงชิดเชิงพาณิชย์ รวมไปถึงทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานราชการนำไปพัฒนาเพื่อส่งเสริมหรือให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้สนใจต่อไป

ในการศึกษาความเป็นไปได้จำเป็นต้องพิจารณาในหลายด้านได้แก่ด้านการตลาด ด้านต้นทุน การเงิน และด้านเทคนิคการผลิต การเก็บข้อมูลทำการเก็บข้อมูลจากตัวอย่างผู้ปลูกมะขงชิดในจังหวัดเชียงใหม่ 6 ตัวอย่าง และตัวอย่างในการเทียบเคียงจากจังหวัดสุโขทัย 1 ตัวอย่าง โดยผู้ศึกษานั้น

ทำการศึกษาทางด้านเทคนิคการผลิตเป็นหลักเนื่องจากการผลิตให้ได้ปริมาณและคุณภาพมีความสำคัญต่อการผลิตเชิงพาณิชย์ ใช้การเทียบเคียงจากสวนที่ทำการปลูกมะขงชิดเป็นระยะเวลาอันแบ่งเป็น 2 ระดับ คือผู้ปลูกมะขงชิดเชิงพาณิชย์ในระดับประเทศ และผู้ปลูกมะขงชิดระดับจังหวัด ระดับ 1 ตัวอย่างคือสวนบุญชอบ ในจังหวัดสุโขทัยและสวนสุภูฟ้าในจังหวัดเชียงใหม่ ตามลำดับ ทำการเทียบเคียงให้เห็นถึงความแตกต่างทั้งทางด้านการตลาด สภาพแวดล้อม และเทคนิคการผลิตมะขงชิดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแสดงออกมาในรูปของตารางเปรียบเทียบ ทางด้านการตลาดทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจากตัวอย่างทั้งหมด 6 ตัวอย่างและทำการแสดงผลในรูปแบบของตาราง ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ทางด้านการวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนของการทำสวนมะขงชิดทำการเก็บข้อมูลจากตัวอย่างจำนวน 1 ตัวอย่าง ได้แก่ตัวอย่างใน อ.ฮอด เนื่องจากเริ่มปลูกมะขงชิดได้ประมาณ 6 ปี และทำการบันทึกเกี่ยวกับต้นทุนไว้บ้างทำให้มีข้อมูลพอจะนำมาวิเคราะห์ต้นทุนและระยะเวลาคืนทุน เมื่อได้ข้อมูลทั้ง 3 ด้านผู้ศึกษาจะนำมาวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการปลูกมะขงชิดเชิงพาณิชย์ในจังหวัดเชียงใหม่ว่ามีความเป็นไปได้มาน้อยเพียงใด

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าเกษตรกรผู้ปลูกมะขงชิดในจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมดไม่ได้ปลูกมะขงชิดเป็นพืชเดี่ยว โดยทำการปลูกพืชอื่นเสริมเช่นมะม่วง ลำไย กล้าย เป็นต้น และตัวอย่างทั้งหมดมีอาชีพหลักที่ไม่ใช่การทำเกษตร ผลการศึกษาอื่นๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ด้านการตลาด เกษตรกรผู้ปลูกมะขงชิดในจังหวัดเชียงใหม่ร้อยละ 66.67 เริ่มขายผลผลิตได้แล้ว โดยมีพ่อค้ามารับซื้อร้อยละ 50 และอีกร้อยละ 50 เกษตรกรทำการขายและหาตลาดเอง ราคาเฉลี่ยของผลผลิตอยู่ที่ 80 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรมีปัญหาด้านราคาที่ไม่สามารถกำหนดราคาผลผลิตเองได้ เนื่องจากปริมาณผลผลิตต่อต้นน้อย คุณภาพของผลผลิตทั้งรสชาติและลักษณะภายนอกไม่สมบูรณ์ ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี และมีสินค้าที่เป็นผลไม้ประจำฤดูทดแทนทำให้มะขงชิดมีราคาต่ำ

2) ด้านเทคนิคการผลิต เมื่อเปรียบเทียบการผลิตของเกษตรกรตัวอย่างทำให้เห็นว่า การปลูกมะขงชิดเป็นเรื่องที่เกษตรกรต้องให้ความสนใจอย่างมาก บางแห่งอาจจะปลูกและให้ผลผลิตดีแต่เมื่อนำมาปลูกที่อื่นอาจจะไม่ได้ผลเหมือนกัน พอสรุปปัจจัยที่มีผลสำคัญต่อการปลูกมะขงชิดได้ 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านสายพันธุ์ ปัจจัยด้านพื้นที่สภาพอากาศ ปัจจัยด้านการดูแลบำรุงรักษามะขงชิด

3) ด้านต้นทุนการผลิต ต้นทุนในการผลิตมะขงชิดจำนวน 3 ไร่หากลงทุนซื้อที่ดินจะทำให้ต้นทุนสูงประมาณ 633,606 บาท มีรายจ่ายอยู่ที่ประมาณ 14,675 บาทต่อปีในปีที่ 2 - 10 และมีรายจ่ายในปีที่ 11 - 25 ประมาณ 17,583 บาทต่อปี โดยในปีที่ 25 เกษตรกรจะมีเงินติดลบประมาณ

697,618 บาท แต่หากเกษตรกรเช่าที่ดินจะใช้เงินลงทุนประมาณ 122,776 บาท มีรายจ่ายอยู่ที่ประมาณ 17,627 บาทต่อปีในปีที่ 2 – 10 และมีรายจ่ายในปีที่ 11 – 25 ประมาณ 20,553 บาทต่อปี ในปีที่ 25 เกษตรกรจะมีเงินติดลบประมาณ 257,906 บาท สรุปคือทั้ง 2 กรณีระยะเวลาคืนทุนในการลงทุนปลูกมะขงชิดเชิงพาณิชย์ใช้เวลาในการคืนทุนนานกว่า 25 ปี

เมื่อพิจารณาทั้ง 3 ด้านแล้วจะเห็นได้ว่าการปลูกมะขงชิดเชิงพาณิชย์มีความเป็นไปได้น้อยมาก เนื่องจากปัญหาด้านราคา ช่องทางทางการตลาด ต้นทุนที่ใช้ในการลงทุน ระยะเวลาในการลงทุน โดยเฉพาะการผลิต ที่ความจริงแล้วมะขงชิดสามารถปลูกได้ในจังหวัดเชียงใหม่จริงแต่หากต้องการผลิตในเชิงพาณิชย์แล้วเป็นไปได้ยากเนื่องจากสภาพภูมิอากาศที่มีสภาพอากาศไม่แน่นอนเสี่ยงกับภัยธรรมชาติต่างๆ ประกอบกับมะขงชิดเป็นไม้ผลที่ไม่มีมีการทำนอกฤดูหมายความว่าหากสูญเสียในปีนั้น ก็ไม่สามารถแก้ไขอะไรได้ต้องรอปีต่อไปเท่านั้น สภาพอากาศที่หนาวสลับร้อนทำให้มะขงชิดทิ้งดอกได้ง่าย สภาพอากาศที่หนาวยาวนานเกินไปทำให้มะขงชิดสุกช้ากว่าพื้นที่อื่นๆ หากฝนตกมากเกินไปก็จะทำให้มะขงชิดทิ้งดอกรวมไปถึงทำให้มะขงชิดเสียวรสชาติ และนอกจากนี้การดูแลบำรุงรักษาก็ไม่สามารถเลียนแบบจากเกษตรกรที่ทำการปลูกในจังหวัดอื่นๆ ได้ เนื่องจากสภาพพื้นที่ สภาพอากาศ และสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมือนกัน จากที่กล่าวมาทำให้ผู้ศึกษาสรุปได้ว่ามะขงชิดไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง หรือมีความเป็นไปได้ที่น้อยมากหากจะปลูกเชิงพาณิชย์ในจังหวัดเชียงใหม่

5.2 ข้อเสนอแนะ

มะขงชิดเป็นไม้ผลที่มีราคาสูงทำให้เกษตรกรหลายรายสนใจที่จะนำมาปลูกเพื่อเป็นอาชีพหลัก โดยลืมนึกถึงลักษณะเฉพาะของมะขงชิด ซึ่งมะขงชิดเป็นไม้ผลที่ไวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ อากาศหนาวเย็นในจังหวัดเชียงใหม่ทำให้มะขงชิดออกดอกก่อนภูมิภาคอื่นก็จริง แต่ในทางกลับกันมะขงชิดในจังหวัดเชียงใหม่ก็สุกช้ากว่าภูมิภาคอื่นๆ ซึ่งจะสุกในช่วงที่มีผลไม้อื่นออกสู่ตลาดทำให้ราคามะขงชิดในเชียงใหม่ไม่สูงอย่างที่เกษตรกรหลายคนคาดหวัง การดูแลต้นในช่วง 1-2 ปีแรกหากไม่ใส่ใจดูแลให้ดีจะทำให้การเจริญเติบโตของต้นมะขงชิดเป็นไปได้ช้าหรืออาจไม่เจริญเติบโตจนอาจถึงกับยืนต้นตายในที่สุด

เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ที่ทำการปลูกมะขงชิดควรมีการสร้างเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เทคนิค วิธีการดูแลบำรุงรักษาต้นมะขงชิดต่อกัน เพื่อเพิ่มคุณภาพและปริมาณผลผลิตมะขงชิด และจะทำให้มีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลางมากขึ้น สำหรับผู้ที่สนใจที่จะนำมะขงชิด

มาปลูกในจังหวัดเชียงใหม่ผู้ศึกษาแนะนำให้ปลูกเป็นอาชีพเสริมมากกว่าการปลูกเชิงพาณิชย์ เนื่องจากมะขงชิดเป็นไม้ผลที่ดูแลยากไวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ประกอบกับปัจจุบันในจังหวัดเชียงใหม่ยังไม่มีวิธีการหรือเทคนิคการปลูกมะขงชิดให้ได้คุณภาพและปริมาณที่แน่นอน และจากการสำรวจเกษตรกรที่ปลูกมะขงชิดให้ความเห็นตรงกันว่าเป็นไม้ผลที่ดูแลยาก ตลาดรองรับในจังหวัดเชียงใหม่มีน้อย ทำให้เริ่มที่จะหันไปปลูกพืชอื่นทดแทนการปลูกมะขงชิด

ทางด้านการลงทุนในการศึกษาครั้งนี้ใช้การคำนวณปริมาณผลผลิตมะขงชิดเฉลี่ยในแต่ละปี จากสถิติของจังหวัดอื่นทำให้อาจคลาดเคลื่อนได้ไม่มากนักน้อย รวมถึงการใช้ราคาเฉลี่ยจากตัวอย่างเพียง 6 ราย ซึ่งผลิตและขายได้เพียง 4 ราย ดังนั้นตัวเลขที่ได้จึงเป็นการคาดการณ์จากสถิติและตัวอย่างจำนวนน้อยทำให้อาจมีความคลาดเคลื่อนได้ แต่เมื่อพิจารณาถึงปัญหาด้านการตลาด และปัญหาสำคัญด้านการผลิตแล้วทำให้เห็นว่าถึงแม้มีเงินทุนมากแค่ไหน แต่หากไม่สามารถหาตลาด ต่อรองราคา รวมไปถึงสิ่งสำคัญคือการผลิตมะขงชิดอย่างมีประสิทธิภาพแล้วการลงทุนจะเป็นการลงทุนที่สูญเปล่า หากมีผู้สนใจปลูกมะขงชิดจริงๆ ผู้ศึกษาแนะนำให้ศึกษาหาข้อมูลทำการทดลองปลูกในปริมาณน้อยๆ เพื่อศึกษามะขงชิดให้เข้าใจมากขึ้น สำหรับผู้ศึกษาแล้วเห็นว่ามะขงชิดเป็นไม้ผลที่มีราคาสูงเพราะผลผลิตมีน้อย และสาเหตุที่ผลผลิตมีน้อยเนื่องจากความยากในการดูแลรักษาต้นมะขงชิด ควรปลูกเป็นพืชรองไม่เกิน 1 ไร่ทำเป็นอาชีพเสริมหรืองานอดิเรกน่าจะปลอดภัยกว่าการลงทุนปลูกเป็นพืชเชิงเดี่ยวหรือพืชเชิงพาณิชย์ในจังหวัดเชียงใหม่ และสำหรับผู้ปลูกมะขงชิดอยู่ก่อนแล้วอาจมีการปลูกพืชที่อายุสั้นอื่นระหว่างแนวปลูกเพื่อหารายได้เพิ่มเติมนอกจากการปลูกมะขงชิด หรือมีการมองตลาดที่เกี่ยวกับการขายกิ่งพันธุ์ร่วมด้วยเพื่อเพิ่มรายได้ในแต่ละปี